



Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ЗМІЦНЕННЯ СПІЛЬНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ЧЕРЕЗ ОСВІТУ

**ЗБІРНИК
ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ ЗА МАТЕРІАЛАМИ
III ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

Запоріжжя
24 Жовтня 2025 р.



Co-funded by
the European Union



STRENGTHENING THE EU COMMON VALUES THROUGH
THE POLICY OF MULTILINGUALISM IN THE EDUCATION
AND TRAINING OF FUTURE TEACHERS



Erasmus+
Jean Monnet Modules



Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Мукачівський державний університет

Одеський національний технологічний університет

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Ніжинський державний педагогічний університет імені Миколи Гоголя

Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна
академія» Запорізької обласної ради

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

“ЗМІЦНЕННЯ СПІЛЬНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ЧЕРЕЗ ОСВІТУ”

ЗБІРНИК

ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ

в рамках реалізації проекту Erasmus+ Модуль Жана Моне “Зміцнення
спільних цінностей ЄС через політику багатомовності в освіті та
підготовці майбутніх вчителів”, 101083321 - SEUCV ETT -
ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH

Запоріжжя, 24 Жовтня 2025 р.



Co-funded by
the European Union



STRENGTHENING THE EU COMMON VALUES THROUGH
THE POLICY OF MULTILINGUALISM IN THE EDUCATION
AND TRAINING OF FUTURE TEACHERS



Erasmus+
Jean Monnet Modules

УДК 37.014.24(4)+(477)(043.2)

Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (протокол № 4 від «31 жовтня 2025 р.)

ДК 37.014.24(4)+(477)(043.2)

З-69

Зміцнення спільних європейських цінностей через освіту : збірник тез доповідей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (24 жовтня 2025 р., м. Запоріжжя). – Запоріжжя : Вид-во МДПУ імені Богдана Хмельницького, 2025. – 440 с.

ISBN 978-617-7346-80-6

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Зміцнення спільних європейських цінностей через освіту», організованої та проведеної в рамках імплементації Мелітопольським державним педагогічним університетом імені Богдана Хмельницького проекту Erasmus+ Модуль Жана Моне “Зміцнення спільних цінностей ЄС через політику багатомовності в освіті та підготовці майбутніх вчителів”, 101083321 - SEUCV ETT - ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH. Учасниками конференції розглянуто питання впливу спільних цінностей ЄС на розвиток нової проєвропейської початкової та середньої загальної освіти в Україні, проаналізовано Європейські виміри сталого розвитку української вищої освіти, досліджено соціально-педагогічні виміри інклюзивної освіти в країнах Європейського Союзу. Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Наталя Фалько – доктор психологічних наук, професор (голова), Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Ольга Гончарова – кандидат педагогічних наук, доцент (співголова), Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Аліна Маслова – кандидат педагогічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Юлія Шевченко – доктор педагогічних наук, професор, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Галина Олейнікова - кандидат філологічних наук, доцент, Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Євген Топалов – старший викладач, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

© Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, 2025

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

виховуючи в читачів чесність, відповідальність і толерантність.

Творчість Езопа має невичерпний виховний і гуманістичний потенціал. Його байки продовжують виконувати важливу соціокультурну функцію – формують етичну свідомість, навчають розпізнавати добро і зло, критично оцінювати людські вчинки. У сучасному освітньому процесі звернення до байок Езопа є не лише даниною класичній традиції, а й засобом розвитку моральної рефлексії, етичної компетентності та духовної культури молодого покоління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Махова К. С. Езопові сюжети в українській байці першої половини ХІХ століття. *Філологічні трактати / Вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету*. Випуск 27, 2012. С. 223–230.

2. Pelletier J., Beatty R. Children's understanding of Aesop's fables: relations to reading comprehension and theory of mind. *Frontiers in Psychology*. 2015, Vol. 6:1448.

Герцовська Н. О.

Мукачівський державний університет

Герич Ю.

Мукачівський державний університет

ВИХОВНА ФУНКЦІЯ ЛІТЕРАТУРИ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ ЧИТАЧА

Сучасна система освіти спрямована не лише на засвоєння знань, а й на формування особистості, здатної до відповідального мислення, морального вибору й громадянської активності. У цьому контексті художня література постає як потужний засіб духовного розвитку, морального виховання та естетичного вдосконалення. Вона допомагає учневі або студентові пізнати складність людських переживань і навчитися співчувати, розуміти й оцінювати світ у категоріях добра і справедливості.

Питання виховного потенціалу літератури вивчають як українські, так і зарубіжні дослідники. Н. Волошина визначає художній текст як «педагогічно осмислений простір духовного діалогу між автором і читачем».

Літературний твір має виховувати не лише через зміст, а й через «естетичне переживання моральної істини» [1].

Згідно з підходом О. Пометун, освітній процес у ХХІ столітті має базуватися на компетентнісному підході, у якому література є інструментом формування моральної, соціальної та громадянської компетентностей [2].

Мета аналізу є визначити виховну функцію літератури у формуванні цілісної, духовно зрілої особистості читача та окреслити педагогічні умови її реалізації в навчальному процесі.

Література є особливою формою пізнання світу, що поєднує емоційне, інтелектуальне й етичне начало. Через художні образи читач отримує досвід морального вибору, пізнає складність людських мотивів і наслідків учинків. Саме тому літературний твір виконує важливу виховну функцію – сприяє формуванню гуманістичного світогляду, моральних орієнтирів і внутрішньої культури особистості.

Українська й світова класика – від творів Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки до сучасної прози Сергія Жадана чи Оксани Забужко – показує, що література здатна формувати не лише естетичні смаки, а й активну громадянську позицію. Через співпереживання героям, осмислення історичних і соціальних конфліктів читач стає здатним до емпатії, критичного мислення та моральної рефлексії.

Дослідники підкреслюють, що література виконує також функцію емоційно-ціннісного виховання, а емоційне залучення у художній світ твору є умовою формування духовного досвіду та здатності до співпереживання [1]. Це особливо актуально в умовах сучасного суспільства, яке потребує від молоді не лише знань, а й етичної зрілості, толерантності, чуйності.

Педагогічно грамотне використання виховного потенціалу літератури передбачає застосування інтерактивних методів – діалогічного читання, інтерпретаційних дискусій, творчих есе, рольових ігор, аналізу моральних колізій. Такі методи дозволяють учням не просто «засвоювати зміст», а проживати його, роблячи особистісні висновки.

Отже, виховна функція літератури полягає у гармонійному розвитку особистості, формуванні моральних орієнтирів, духовної зрілості та соціальної відповідальності. Вона забезпечує єдність етичного, естетичного й інтелектуального становлення людини. Інтеграція літератури у виховний простір освіти сприяє формуванню покоління, яке цінує гуманізм, свободу, національну ідентичність і здатне творити власну моральну позицію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волошина Н. Й. Методика викладання української літератури в закладах загальної середньої освіти. Київ: Ленвіт, 2012. 376 с.
2. Пометун О. І. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Київ: КІС, 2018. 204 с.

Голуб О. В.

Мелітопольський державний
педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ СПІЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ЄС У СТАРШІЙ ШКОЛІ

У сучасному світі володіння англійською мовою стало не лише засобом міжнародного спілкування, а й важливою частиною інтеграції нашого суспільства до європейського культурного та освітнього простору. В умовах розширення співпраці України з Європейським Союзом особливого значення набуває викладання англійської мови як інструменту формування спільних цінностей ЄС, таких як демократичність, толерантність, повага до прав людини, культурне різноманіття та інших. У старшій школі саме уроки англійської мови можуть стати платформою для розвитку не лише мовних компетентностей, але й етапом формування громадянської свідомості молодого покоління.

Питання формування європейських цінностей у процесі викладання іноземних мов привертає увагу багатьох науковців. Зокрема, цю тематику розглядали у своїх працях І. Козубай, О. Ковальова, Ю. Полікарпова, Ю. Шемет,

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. Вплив спільних цінностей ЄС на розвиток нової проєвропейської початкової та середньої загальної освіти в Україні

Атрощенко Т.О. Інклюзивна дошкільна освіта як реалізація цінностей рівності, поваги та партнерства.....	3
Беляєв А.О. Виклики та стратегії імплентації CEFR у підготовці майбутніх філологів.....	6
Беспалова Н. С. Толерантність і культурне різноманіття як втілення спільних цінностей ЄС у сучасній початковій школі.....	10
Білоусова Н.В. Методичні підходи до впровадження спільних цінностей ЄС у початкову освіту: від теорії до практики навчання.....	14
Братченко А.С. Європейський вимір формувального оцінювання як чинник інтеграції спільних цінностей ЄС у початкову та середню освіту України.....	16
Герцовська Н. О., Бурнасова Д. Моральні й гуманістичні виміри байк Езопа у контексті сучасної літературної освіти.....	19
Герцовська Н. О., Герич Ю. Виховна функція літератури у формуванні особистості читача.....	21
Голуб О. В. Викладання англійської мови як інструмент формування спільних цінностей ЄС у старшій школі.....	23
Гузь В.В., Кіріянова Д. А. Психолого-педагогічні засади розвитку пізнавальної активності дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.....	26
Дерік Л. Є. Учитель початкової школи як провідник європейських цінностей у сучасному освітньому просторі.....	29
Деменєва О.В. Масюкова Є.С. «Політична промова» як форма публічного виступу.....	32
Єгорова Д. М. Формування толерантності та міжкультурного діалогу учнів ЗСО у контексті цінностей ЄС.....	35
Єложенко А. О. Інтеграція цифрових технологій та медіаграмотності в освіту.....	38



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>